

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno autorky: Bc. Daniela Drozenová

Jméno vedoucího práce: Mgr. Barbora Vališková

Název práce: Mobilizace sociálních hnutí na sociálních sítích: Případy protestů v Andských státech

Práce Daniely Drozenové se tematicky věnuje mobilizaci sociálních hnutí na sociálních sítích na příkladu protestů v Andských státech. Konkrétně se zaměřuje na využití sociálních sítí k mobilizaci indigenními hnutími v Ekvádoru, Chile, Peru, Kolumbii a Bolívii. Autorka si stanovuje tři cíle, ke každému cíli pak i výzkumné otázky. Prvním cílem, který si autorka vytkla, je zjistit, jak jsou Facebook a Twitter využívány v protestní mobilizaci ze strany jednotlivých hnutí (výzkumné otázky: Jaká je intenzita příspěvků zveřejněných na Facebooku a Twitteru v daném období? Jsou sociální sítě využívány jako výzvy k participaci? Jsou sociální sítě využívány pro koordinaci protestních akcí a informování o jejich průběhu? Jsou sociální sítě využívány pro politická prohlášení a šíření informací o obecných cílech daného hnutí? Která z těchto tří možností je nejvíce využívána ze strany jednotlivých zkoumaných organizací?), druhým cílem „je prozkoumat diskurzivní strategie používané vybranými sociálními hnutími na Facebooku a Twitteru“ (výzkumná otázka: Jakým způsobem vybraná hnutí ospravedlňují své požadavky a cíle?) a konečně třetím cílem je „analýza toho, jak se mobilizace na sociálních sítích promítá v reálných protestech (výzkumná otázka: Existuje nějaký vztah mezi způsobem využití sociálních sítí k mobilizaci a velikostí, respektive dynamikou protestů?)“ (str. 6-7). Své výzkumné cíle se autorka snaží naplnit v práci, která je netradičně strukturovaná. V samotném úvodu Daniela Drozenová nejdříve představí zaměření své práce, poté použité metody (metodologii?). Dále pokračuje geografickým a časovým vymezením, čímž se má v podstatě na mysli vymezení případů. Úvodní kapitola pak završuje krátkým textem o dosavadním zpracování daného tématu v odborné literatuře a samotným představení struktury práce. Druhá kapitola se zaměřuje na představení konceptů (a teorií?), které autorka ve své práci využívá. Třetí kapitola se vrací k výběru případů a přidává jejich charakteristiku. Čtvrtá kapitola se věnuje analýze využití Facebooku a Twitteru. Analýzu autorka prezentuje v samostatných subkapitolách členěných na základě „domovského“ státu vybraných hnutí. V závěrečné části čtvrté kapitoly Daniela Drozenová analyzuje souvislosti mezi využitím sociálních sítí a protestními událostmi, což poté ještě shrnuje v závěru práce.

Jedním ze současných trendů ve výzkumu sociálních hnutí je zaměření se na roli sociálních sítí a jejich efektů nejen na mobilizaci v rámci různých protestních kampaní. Vlna zájmu o tuto problematiku se rozšířila především po Arabském jaru a řada prací se pokoušela zjistit, jakou roli sehrály sociální sítě (a internet) v mobilizaci odpůrců tehdejších režimů. Výsledkem této vlny je aktuální debata mezi akademiky o roli a efektech sociálních sítí v rámci sociálních hnutí. Práce Daniely Drozenové tedy vzbuzuje očekávání, že se autorka svým příspěvkem do této debaty zapojí. To autorka činí, ale pouze částečně.

Autorka sice ambici diskutovat současně práce vztahující se ke spojení sociálních sítí a sociálních hnutí má, avšak z podstatné části ji odtrhuje od svého teoretického ukotvení a vyčleňuje ji samostatný prostor v rámci jedné z podkapitol. Jedná se tedy pouze o představení několika prací (jaké bylo kritérium výběru těchto prací?) věnující se této problematice, ale nikoliv o zaměřenou kritickou diskusi vztahu sociálních sítí a sociálních hnutí, která by následně autorce pomohla práci pevněji teoreticky ukotvit. Pokud by výše uvedené autorka provedla, získala by prostor pro svůj vlastní příspěvek do konceptuální a teoretické diskuse o vztahu sociálních hnutí a sociálních sítí. Jak bylo uvedeno výše, teoretická část je ochuzena o to podstatné, a to je právě efekt sociálních sítí na mobilizaci. Autorka stručně představuje, co jsou sociální sítě, Facebook apod. věnuje se i specificky sociálním sítím v Latinské Americe, definuje sociální hnutí a představuje koncept rámování. To je až

na některé výjimky (např. podkapitola k historii sociálních sítí) opodstatněně, ale dle názoru oponenta spíše jakožto kapitola vymezující základní pojmy. Hlavní důraz má spočívat v již zmíněné kritické diskusi efektů sociálních sítí na mobilizaci v protestech (tj. soustředit se na rozpracování kapitoly 2.3. (Sociální sítě a sociální hnutí – přístupy cyber-optimistů a cyber-pesimistů) ale především kapitoly 2.4. (Sociální hnutí a mobilizace skrz sociální sítě)).

Z pohledu oponenta je diskutabilní využití teorie rámování. Pokud je analýza rámování „samostatnou“ částí práce, pak by oponent neměl výhrad k takovému zaměření, ale má-li být analýza rámování využita pro klíčovou část práce, tj. ukázání efektu sociálních sítí k mobilizaci, pak výhrady má. Tím se dostávám k dalšímu problematickému aspektu práce. První a druhý cíl jsou v podstatě zodpovězeny korektně (s výhradami k metodologii, viz dále v textu), ale kapitola 4.3. (Souvislost mezi využitím sociálních sítí a protestními událostmi) odráží z větší části absentující teoretické ukotvení zaměřené na efekty sociálních sítí na mobilizace a rovněž některé problémy v metodologické části.

K metodologii směřují dva komentáře: v první řadě vůbec není jasné, jak autorka provádí analýzu rámování, tj., jak postupuje – jaké kroky činí k tomu, aby mohla říci, že „toto“ je prognostické rámování, toto diagnostické apod. Za druhé, pokud chce autorka přesvědčivě činit závěry v již zmíněné části 4.3., pak by musela zvolit jiný výzkumný design, nebo jazyk, kterým prezentuje své závěry. Autorka např. na str. 100 tvrdí, že „Vzhledem k dynamice protestu měřené násilím a počtem účastníků mobilizace se však nezdá, že by tento typ prognostického rámování nebo jeho upozadění mělo negativní dopad na samotnou participaci „Potvrzuje to svým způsobem i případ Kolumbie, kde prognostické i motivační rámování bylo upozaděno na úkor rámování diagnostického a protest dosáhl 20 000 účastníků.“ Toto jsou ale závěry, které nelze činit, protože autorka nepracuje způsobem (test kauzality), který by ji toto umožňoval tvrdit (jinými slovy řečeno, nevíte, zda to byl efekt rámování, nebo čehokoliv jiného). Tato kapitola je tedy převážně spekulativní, a to právě v těch pasážích, kdy autorka vyvozuje efekty sociálních sítí na mobilizaci. Oponent se domnívá, že jistým dílem k výše zmíněným problémům přispělo i ono netradiční členění práce, které jednak do určité míry komplikuje četbu a druhák vede k určité roztříštěnosti, která může např. zapříčinit, že autorka „opomene“ zmínit, jak přesně postupuje v analýze rámování.

Je však potřeba říci, a oponent by toto rád zdůraznil, že pouze práce, které mají slibný potenciál a jistou kvalitu, nabízejí mnoho prostoru ke komentářům a vylepšení. Jinými slovy řečeno, pokud by se jednalo o práci pochybnou a špatnou, nebylo by co komentovat, neboť práce by nešla vylepšit, ale pouze napsat znova a hlavně jinak.

Závěrem je tedy potřeba říci, že práce odpovídá z hlediska obsahu i zpracování obvyklým standardům kladeným Katedrou politologie FF UHK na diplomové práce, proto práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení C, v případě kvalitní obhajoby B.

Datum a místo:

Podpis: